

Aan de leden van de gemeenteraad
van de gemeente Amersfoort
Postbus 4000
3800 EA Amersfoort

Amersfoort, 25 november 2022

Geachte dames en heren,

Betreft: Voortschrijdend inzicht met betrekking tot de bouwplannen op het terrein van de Kerkelijke Instelling Mgr. Blom aan de Barchman Wuytierslaan 53 te Amersfoort

Op 1 juli 2021 heeft u de Kaderstellende Notitie (verder: KSN) vastgesteld met daarin de voorwaarden waaraan het bouwplan naar de mening van de gemeenteraad moet voldoen. De KSN hebben wij als bijlage toegevoegd.

Intussen is er al veel bekend worden omtrent de omstandigheden waaronder dit bouwplan zou moeten worden uitgevoerd. Dit voortschrijdend inzicht is voor ons reden om u te verzoeken uw standpunt ten aanzien van de bouwplannen te heroverwegen.

1. Het standpunt van de VBBBB (de Vereniging Behoud Bos Birkhoven Bokkeduinen)

De staat van de bossen Birkhoven en Bokkeduinen gaat de leden van onze vereniging aan het hart. In de laatste Algemene Ledenvergadering zijn de bouwplannen aan de orde geweest en de vergadering heeft unaniem besloten geen enkele aantasting van het bosgebied te wensen. Een latere rondvraag onder alle 300 leden van de vereniging toont aan de 95% van de leden het verenigingsstandpunt onderschrijft.

2. Het quick-scan onderzoek van Ecogroen, vóór de vaststelling van de KSN

In het rapport van Ecogroen 'Quickscan natuurtoets locatie Mgr. Blom, Amersfoort' d.d. 25/03/2021 (als bijlage bij deze brief gevoegd) staat onder meer vermeld, op pag. 22: "Vervolgstappen ten aanzien van das.

Om te bepalen welke gevolgen het plan heeft voor de dassen, is meer informatie nodig. De volgende vragen moeten beantwoord worden:

- Hoeveel dassen leven er in dit territorium? Leeft er één dassenclan, of zijn er meerdere clans in dit gebied?
- Welke burchten worden gebruikt door das en welke functie hebben de burchten?
- Welke foerageergebieden zijn essentieel voor de functionaliteit van de burcht(en)?
- Welke looproutes en structuren zijn essentieel voor de functionaliteit van de burcht(en)?
- Zijn er uitwijkmogelijkheden?"

Ook stelt Ecogroen in haar rapport: “Geadviseerd wordt om het toekomstige proces ten aanzien van de das zorgvuldig te begeleiden. Daarbij is het van belang om een breed gedragen plan van aanpak op te stellen waarin duidelijk wordt hoe het aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd. Hiermee wordt het risico op misvattingen aan het einde van het traject (bijvoorbeeld bij vastlegging van bestemmingsplan) beperkt. Het is daarbij raadzaam om actief diverse belanghebbenden te betrekken. Het betreft bijvoorbeeld de gemeente Amersfoort, de provincie Utrecht, natuurwerkgroepen en omwonenden. Daarnaast kan onafhankelijk advies worden gewonnen bij bijvoorbeeld de zoogdiervereniging.”

3. De natuurtoets woningbouw locatie Mgr. Blom door Ecogroen, ná vaststelling KSN

De in de quickscan van Ecogroen gestelde vragen zijn door Ecogroen zelf beantwoord in het rapport ‘Natuurtoets woningbouw locatie Mgr. Blom, Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid’ d.d. 4/04/2022 (deze is als bijlage toegevoegd).

Ecogroen stelt vast dat het foerageergebied van essentieel belang is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen in het plangebied, maar ook voor de verblijfplaatsen ten oosten van het plangebied. Dassen zijn afhankelijk van een gevarieerd voedselaanbod, waarvan voldoende binnen 500 meter van de verblijfplaats moet liggen (BIJ12, 2017c). In de spoordriehoek zijn het kloostergazon en bouwveld 3 de meest geschikte velden voor dassen om wormen te vinden. Men is voornemens om bouwveld 3 gedeeltelijk te bebouwen, waardoor er zowel sprake is van oppervlakteverlies als een verlies van rust en donkerte op de rest van het veld. Op basis van het sporenbeeld is het zeer waarschijnlijk dat bouwveld 3 jaarrond een functie vervult voor de dassen. Bij bebouwing gaat een groot deel van deze functie verloren. Het kloostergazon komt te midden van de bebouwing te liggen en wordt gedeeltelijk omgevormd tot ontmoetingsplaats. Hierbij gaat een groot deel van de rust en donkerte op het gazon verloren, waardoor te verwachten is dat de dassen er minder gebruik van zullen maken. Op basis van het sporenbeeld is het waarschijnlijk dat de gazons met name in de winter en het vroege voorjaar een belangrijk deel van het voedsel voor de dassenclan leveren. Omdat deze essentiële delen van het foerageergebied grotendeels verloren gaan is niet uitgesloten dat de dassen na de ingreep minder jongen groot krijgen, of dat een deel van de dassen het territorium verlaat. Daarom is er bij de voorgenomen ontwikkelingen sprake van aantasting van foerageergebied dat essentieel is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen in en om het plangebied.

De voorgenomen ontwikkelingen verminderen de draagkracht van het gebied, waardoor een afname van het aantal dassen als gevolg van migratie of verminderde voortplanting niet is uitgesloten. Voor aantasting van essentieel foerageergebied is ontheffing van de verbodsartikelen noodzakelijk.

4. Het rapport van de Stichting Dassenwerkgroep Utrecht en ‘t het Gooi

Het door Ecogroen voorgestelde advies van een zoogdierveniging is door ons aangeleverd in de vorm van het rapport van de Stichting Dassenwerkgroep Utrecht & ‘t Gooi d.d. 10/08/2022 met als titel ‘De Das (Meles meles) en plannen voor de bouw van noodgebouwen in een grasland bij het AZC (Asielzoekerscentrum) aan de Barchman Wuytierslaan in Amersfoort’. Ook dit rapport is bijgevoegd.

De conclusie van de Stichting Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi is helder. 'De uitvoering van het plan leidt dus tot een opzettelijke verslechtering van foerageergebied dat samenvalt met een burcht. Daarom is deze ingreep een overtreding van artikel 3.10 lid 1b van de Wet natuurbescherming. De ingreep leidt ook tot een afname van de kans op voortbestaan van de clan en tot een lagere functionaliteit van de burchten van de clan. Ook daarom is de ingreep een overtreding van het verbod'.

Buiten het rapport meldde Stichting Dassenwerkgroep ons recent nog in een e-mailbericht: 'Het plan is onverenigbaar met de Wet natuurbescherming, omdat het ten koste kan gaan van het voortbestaan van de clan. Er kan daarom geen ontheffing worden verleend van de Wet natuurbescherming. Er zou o.a. te veel 'essentieel' en primair foerageergebied verloren gaan. Dit wordt bij lange na niet gecompenseerd in de plannen en kan óók niet worden gecompenseerd bij de huidige plannen. Het gebied dat nu met barakken wordt bebouwd, was eveneens 'essentieel' foerageergebied. Het bebouwen is dan ook een overtreding.'

5. De beslissing op het bezwaar, ingediend door de VB BBB

De gemeente Amersfoort heeft in haar beslissing op het bezwaar van de VB BBB m.b.t. de bouw van tijdelijke woonvoorzieningen op het terrein van Landgoed Blom (beslissing op bezwaar d.d. 8/09/2022, zie bijlage) gesteld dat, uitgezonderd het nu door tijdelijke woningen bebouwde veld, alle overige in het plangebied Landgoed Blom liggende velden behoren tot het essentiële foerageergebied van de dassenclan Bokkeduinen.

Volgens de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 7 juli 2021 wordt onder een essentieel foerageergebied verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantings- of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen.

Indien de plannen voor de bouw van de vele woningen op het terrein van de Mgr. Blomstichting op de graslanden als bedoeld in uw besluit worden uitgevoerd, is er geen alternatief voor de das beschikbaar en daarmee valt het grasland onder het begrip 'essentieel foerageergebied'. Op grond van de Wet natuurbescherming mag een dergelijk essentieel foerageergebied niet worden aangetast.

6. De onderzoeksvragen gesteld in de Kaderstellende Notitie

In de door u op 1 juli 2021 geaccordeerde Kaderstellende Notitie wordt een groot aantal, ca. 25, (onderzoeks)vragen gesteld. In het kader van alle voorbereiding op de bouwplannen is nog maar een klein gedeelte van deze vragen beantwoord.

Op een tweetal vragen is wel een duidelijk antwoord gegeven:

1. het bouwproject heeft zeer grote invloed op de aanwezige natuurwaarden in dit gebied;
2. de voorgenomen bebouwing van het plangebied zal leiden tot verlies van essentieel foerageergebied van de dassenclan Bokkeduinen en zal daardoor leiden tot het verdwijnen van de clan.

7. De ontwikkeling van het Vlinderhuys tot Buitenhuis Blom, placemakinglocatie

Het Vlinderhuys, nu ca. 400 m² groot, wordt in de plannen uitgebreid met ca. 500 m² om alle voorzieningen voor het landgoed te huisvesten, waaronder bijvoorbeeld serviceorganisatie, wasserette, kinderdagverblijf, coaching en beweging, dagbesteding, cultuur, kunst, horeca en vergaderruimte. Daarnaast zullen via verschillende activiteiten, bijvoorbeeld workshops, tentoonstellingen, kleine optredens en landgoed diners mensen worden verleid om naar deze plek toe te komen en (zintuiglijk) te ervaren wat deze plek nu en in de toekomst te bieden heeft. Gastvrijheid is een belangrijke component van deze placemaking; een horecafaciliteit met terras horen daar bij.

Het zal u duidelijk zijn dat deze plannen een verdere aanslag betekenen op de kwetsbare natuur in Bokkeduinen.

8. Het Bosbeheerplan Berg

Het Bosbeheerplan Berg kent een duidelijke stelling omtrent de situatie van de dassenclan in Bokkeduinen.

‘Voor behoud van de dassenpopulatie op Bokkeduinen is een voldoende groot leefgebied nodig, inclusief behoud van de foerageer- en woonplekken. Verbinding van het gebied d.m.v. een ecoduct over de westelijke ontsluiting en richting zuid (voorbij de spoorwegovergang) is wenselijk. Er wordt regelmatig fauna waargenomen in en rond Bokkeduinen. Het gebied is op dit moment versnipperd en als leefgebied beperkt functioneel. Dit behoeft nader onderzoek’.

Wij merken op dat het genoemde nader onderzoek voor zover ons bekend niet is uitgevoerd ondanks dat het Bosbeheerplan dateert van april 2021.

9. Het rapport ‘Natuurinclusief’ van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur.

In dit recente rapport stelt de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur dat het voor de voor de natuur 5 over 12 is en natuurbescherming de hoogste prioriteit dient te hebben. Aangezien dit rapport is aangeboden op 23 maart 2022, heeft dit bij uw eerdere besluit geen rol gespeeld. Het rapport is te vinden op:

<https://www.rli.nl/publicaties/2022/advies/natuurinclusief-nederland>

10. Het rapport ‘Gezond Groen Een integrale visie op de Amersfoortse Heuvelrugzone’

In dit rapport, dat ook dateert van na uw besluit van 1 juli 2021, is opgenomen dat er géén grootschalige bouwprojecten in de groene zone zullen plaatsvinden.

11. De participatie

Onder leiding van de ontwikkelaar is een participatietraject opgestart. Aan dit traject nemen omwonenden, belanghebbenden, initiatiefnemers en Amersfoortse bewonersorganisaties deel. De ervaringen van de deelnemers zijn verre van gunstig.

Door de initiatiefnemers van het bouwproject (firma Van Wijnen en Bijzondere Plekken) is een ‘onafhankelijk’ voorzitter aangesteld. De voorzitter maakt in alle situaties duidelijk dat voor hem het belang van zijn opdrachtgever voorop staat. Er wordt aangehoord, maar niet geluisterd. Er wordt genotuleerd maar niet teruggekoppeld. Het hele participatietraject

wordt keurig 'afgevinkt'. Naar de mening van de omwonenden en bewonersorganisaties verloopt het participatietraject zacht gezegd onzorgvuldig en onbevredigend.

12. VBBBB en AZC

Door onze vereniging is bezwaar aangetekend tegen de plaatsing van tijdelijke woonunits ten behoeve van asielzoekers. Dit bezwaar is door het College afgewezen. Wij begrijpen de noodzaak van het creëren van woningen in en om Amersfoort en hebben ons bezwaar tegen de tijdelijke bebouwing om die reden niet omgezet in een beroep.

13. Onze conclusie

Voortschrijdend inzicht ten aanzien van de effecten van de bouwplannen in Bokkeduinen op de natuurwaarden is voor ons reden er bij u op aan te dringen deze inzichten aan te wenden om te komen tot een hernieuwde afweging van de verschillende belangen. Het heeft onze sterke voorkeur het gehele gebied Bokkeduinen onbebouwd te laten. Het is de uitslag van onze ledenraadpleging, alle onderzoeken duiden op onherstelbare schade aan de natuur en het vigerende bestemmingsplan is duidelijk.

Aan de andere kant kunnen wij ons voorstellen dat het bouwproject, in een afgeschaalde vorm en beperkt tot het perceel waar op dit moment de tijdelijke bebouwing van het COA staat, zou kunnen worden ingepast. Op die wijze is het denkbaar dat de natuurwaarden van dit prachtige gebied nog enigszins voor ons en ons nageslacht behouden blijven.

Gezien alle vorenstaande zijn wij van mening dat de nu ingezette ontwikkeling van de bouwplannen op de terreinen van de Mgr. Blomstichting een ommekeer zou moeten maken naar een duurzamer en natuurvriendelijker alternatief. Wij hopen dat u in de gemeenteraad tezamen met ons inziet dat de uitgangspunten van de KSN moeten worden herzien.

Hoogachtend,
namens de Vereniging Behoud Bos Birkhoven en Bokkeduinen,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'H' and 'B'.

Han van den Broek, Secretaris

In afschrift aan:

- de heer J. Huizinga, gemeente Amersfoort

Bijlagen:

- kaderstellende notitie d.d. 01/07/2021
- kopie besluit gemeente Amersfoort d.d. 11/07/2022
- rapport Ecogroen 'Quicksan natuurtoets woningbouw locatie Mgr. Blom' d.d. 25/03/2021
- rapport Stichting Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi d.d. 10/08/2022
- rapport Ecogroen 'Natuurtoets woningbouw locatie Mgr. Blom' d.d. 04/04/2022